

Yerli İlaç Endüstrisi Ayakta Kalma Mücadelesi Veriyor

İlaç fiyatlandırma sisteminde yıllardır süren yapısal sorunlar ve güncel ekonomik gerçekliklerden uzak olan ilaç kuru, Türk ilaç endüstrisini tarihinin en büyük darboğazlarından birine sürüklüyor. Sektörde üretim daralırken, birçok firma ayakta kalma savaşı veriyor. İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS) Genel Sekreteri Savaş Malkoç Türkiye'nin ilaçta yerli üretim gücünün tehdit altında olduğu ve acil çözüm adımları atılmazsa kalıcı hasarların kaçınılmaz olacağı uyarısında bulundu.

TÜRKİYE ilaç pazarı geçen yıl kutu bazında %3,9 oranında küçülürken, bu daralma 2025'in ilk çeyreğinde de devam etti ve pazar yüzde 3,1 oranında geriledi. En çarpıcı veri ise üretim tarafında yaşandı. 2024 yılında ilaç sanayi üretimi %7,3 oranında düşerken, Nisan 2025 itibarıyla bu gerileme yıllık ortalamada %10,8 seviyesine ulaştı.

İEİS; yüzyılı aşkın bir tecrübeye sahip Türk ilaç sektörünün üretim gücüne, istihdamına ve ihracat potansiyeline yönelik son dönemde geri dönülemeyecek biçimde artan ciddi tehditler karşısında en son 24 Ekim’de güncellenen ilaç kurunun ivedilikle yeniden belirlenmesi, fiyatlandırma mevzuatının ise günün koşullarına uygun şekilde reforme edilmesi yönünde çağrıda bulundu.

Sektör talebinde net; acil kur güncellemesi ve fiyatlandırma mevzuatında reform

İlaç fiyatları, mevcut durumda, bir önceki yılın ortalama Avro kurunun %60’ı alınarak ve yılda sadece bir defa belirlenen ilaç kuruna göre hesaplanmaktadır. Referans fiyatlandırma sistemi devreye alındığında piyasa kurunun %100’üne tekabül eden ilaç kuru geldiğimiz noktada güncel kurun sadece %46’sına denk gelmektedir. SGK’ya verilen ortalama %27’lik iskontoları da dikkate aldığımızda bu oran %32’lere kadar düşmektedir.

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası’nın kamu otoritelerine sunduğu politika önerilerinde, ilaç kurunun belirlenmesinde temel alınan %60 katsayısının 2019 yılı öncesinde olduğu gibi yeniden %70’e çıkartılması ve bu oran doğrultusunda temmuz ayı içerisinde ilaç kurunun kurdaki gelişmeler ve maliyet artışlarına uygun şekilde güncellenmesi gerektiği ifade ediliyor.

İlaç kurunun yıl içerisinde 4 defa güncellenmesi ve ilaç kurundaki günümüz koşullarına uygun değişikliklerin gecikmeden sisteme yansıtılması gerektiğine dikkat çeken, İEİS Genel Sekreteri Savaş Malkoç, ilaçta bu tablonun devamında ısrarcı olunması halinde ilaç arz güvenliğinde ciddi sıkıntıların oluşacağına dikkati çekti ve sözlerini şöyle sürdürdü; “İlaç sanayimizin yıllardır maruz kaldığı ekonomik baskı artık katlanılamaz bir noktadadır. İlaç kuru ile piyasa kuru arasındaki makasın sürekli açılması, artan maliyetler ve yüksek kredi faizi firmaları iflas noktasına sürüklüyor. Bugün birçok firma konkordato ilan etmeyi değerlendiriyor, bazıları ise satış sürecinde. Bu şartlar altında Türkiye uzun yıllardır yaptığı yatırımların sonucu olarak başardığı kullanılan her 100 kutu ilacın 92’sini üretme kabiliyetini kaybetme riskiyle karşı karşıyadır. Mevcut fiyatlandırma sistemi ve maliyet baskısı nedeniyle yeni yatırımlar yapmak bir yana mevcut ilaç üretiminin bile sürdürülmesi imkânsız hale gelmiştir. Bu yalnızca sanayimizin değil, halk sağlığının da doğrudan tehdit altına girmesi anlamına geliyor. Eğer acil önlem alınmazsa, yakın gelecekte ilaç yoklukları kaçınılmaz olacaktır.”

Ya ithalat cenneti olacağız ya da üretim ve ihracat üssü olacağız

Sektörün bir diğer kritik konusu ise biyoteknolojik ilaçlardaki atıl kapasite. 2024 yılı itibarıyla biyoteknolojik ve biyobenzer ilaçların SGK bütçesi içindeki payı %25’e çıkmışken, Türkiye’deki 13 biyoteknolojik üretim tesisi tam kapasite faaliyet gösterememektedir. Bu durumun sürdürülebilir olmadığını belirten Savaş Malkoç, kamu alım garantileri, pozitif ayrımcılık ve üretim teşvikleriyle bu tesislerin hızla devreye alınmasının zorunlu olduğunu vurguladı.

Malkoç sözlerine şöyle devam etti; “Türkiye’nin biyoteknolojik ilaçları üretmek için gerekli tesisleri mevcut. Ancak bu potansiyeli hayata geçirecek destek mekanizmaları ne yazık ki devreye alınmadı. Bu nedenle de bu milli tesisler maalesef atıl durumda ve bu alana yatırım yapan firmalar zarar ediyor. İthalatın sürekli arttığı, üretimin gerilediği bir sistemin sonu kendi kendine yetememektir. Bu alanda verilecek kamu desteği, yalnızca sektörü değil, ülke ekonomisini ve halk sağlığını da doğrudan koruyacaktır. Ya Türkiye, ilaçta bir ithalat cenneti haline gelecek ya da Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu vizyon doğrultusunda bölgesel ve küresel bir üretim ve ihracat üssüne dönüşecektir. Tercih bizim değil, politikaların olacaktır. Bu açıdan bakıldığında fiyatı ve süresi önceden belirlenmiş kamu alım garantileri, klinik araştırmalar dahil olmak üzere ürün geliştirme için verilecek uygun maliyetli ve uzun vadeli krediler hayati rol oynayacaktır.”